

ניתוחי חניכיים או טיפול לא פולשני?

סובלים מדלקות חניכיים? רופאים רבים ימליצו לכם על ניתוח כירורגי.
ד"ר זאב רם סבור שדווקא הטיפול הלא פולשני, העדין יביא לתוצאה טובה יותר ולאורך זמן.

רפואת החניכיים התקדמה בשנים האחרונות בזכות המחקר והטכנולוגיה. רבים מרופאי השיניים יציעו לכם ניתוח כירורגי לטיפול בדלקות החניכיים, או ניקוי עמוק חד פעמי (הקצעת שורשים). האם זו הדרך היחידה או העדיפה? ד"ר זאב רם, מומחה לרפואת חניכיים, סבור שדווקא הגישה הלא פולשנית, הדוגלת בריפוי דלקות החניכיים על ידי ניקוי עדין של הכיסים הקיימים בין החניכיים לשיניים, עדיפה על ניתוח פולשני חד פעמי, שעלול ליצור בעיות אסתטיות, פונטיות ושיניים רגישות.

לכל שיטה יתרונות וחסרונות, אך חשובה ביותר העובדה שדלקות חניכיים נגרמות על ידי מושבות חיידקים. לא ניתן להגיע לפה סטרילי ללא חיידקים, לכן ניתוחי חניכיים בלבד, לטיפול בדלקות החניכיים הם פתרון זמני בלבד.

קל יחסית לסלק את מושבות החיידקים על פני שטח השן הנראה והגלוי, אך קשה מאד ולעיתים בלתי אפשרי לסלק את מושבות החיידקים והאבנית הנמצאים על החלק הנסתר של השן, ברווח שבין החניכיים לשן. (במצב הבריא הוא נקרא סולקוס ובמצב חולה הוא נקרא כיס חניכיים). הסרת הביופילם, (המורכב ממושבות חיידקים ומרכיבים נוספים), מהחלק הגלוי של השן, מתבצעת באמצעות האביזרים המקובלים כמו מברשת שיניים, חוט דנטאלי, קיסמי שיניים, מברשונים, סרטים וכו'. ניקוי החלק הנסתר של השן, המכוסה על ידי החניכיים (מקצה החניכיים לכיוון קצה השורש) יכול להיעשות רק באמצעות מכשיר הנקרא שינוע שהינו קיסם עץ רוטט, המיועד להכנס לתוך הכיסים ולנקות אותם. כאשר קיימים כיסים עמוקים בחניכיים אנו זקוקים לעזרה מקצועית על מנת להגיע אליהם ולנקות אותם. ניקוי חד פעמי אינו מספיק, מאחר ומושבות החיידקים תיווצרנה מחדש אם ניתן להם מנוחה ומזון.

בגישה הכירורגית הקלאסית אנו **מבטלים לגמרי או מצמצמים את הכיסים**. הדבר מתבצע על ידי שינוי מיקום חיבור החניכיים לשן, כך שנקבל כיסים פחות עמוקים אך תמיד, בתמורה, נקבל שיניים ארוכות יותר. בכל ניתוח יעשה ניקוי יסודי שיוצר תנאים טובים לריפוי. כיסים רדודים מאפשרים גישה נוחה יותר לניקוי הן למתופא והן לשיננית. החיסרון העיקרי בטיפול הכירורגי שהוא **אינו מסלק את גורמי המחלה** אלא מטפל בתוצאותיה בלבד. כך שגם אחרי ניתוחי חניכיים מוצלחים חייבים להמשיך ולנקות על מנת למנוע הווצרות מושבות חיידקים חדשות.

הניתוחים אינם מונעים יצירה והצטברות של מושבות חיידקים (ביופילם). הצטברות חיידקים אחרי הניתוחים תגרום לדלקת חניכיים חדשה, ליצירת כיסים חדשים, ללא קשר לניתוחי החניכיים המוצלחים שהמתרפא עבר וכך, כל התהליך יחזור על עצמו. יש להדגיש כי, לניתוחי החניכיים "מחיר ביולוגי" שהוא קבלת שיניים ארוכות ואיבוד רקמה תומכת.

יש לזכור כי על ידי ניתוחי חניכיים לא סילקנו את הגורם לדלקות החניכיים שהם החיידקים.

לא התייחסתי כאן לניתוחי חניכיים מיוחדים הבאים לבנות עצם או חניכיים.

לעומת זאת, **הגישה הלא פולשנית**, דוגלת בטיפולים לא פולשניים, עדינים, הגורמים לריפוי החניכיים באופן הדרגתי. החיסרון העיקרי הוא, שדרוש שיתוף פעולה הדוק מצד המתרפא, בניקוי יומיומי של הכיסים והשיניים וכמו כן, טיפולים תומכים נוספים על ידי שיננית ומומחה לרפואת חניכיים, זאת בהתאם למצב החניכיים ויעילות הניקוי שלהמתרפא/ה. במקרים רבים מומלץ טיפול שיננית אחת לחודש.

על פי גישה זו, המתרפא הוא חלק פעיל מהצוות המטפל במחלת החניכיים הכרונית של עצמו. על מנת לרפא את דלקת החניכיים באופן לא פולשני, מומלץ על שימוש תרופתי תומך בשלב הראשון של הטיפולים.

במילים אחרות המטרה היא "לחיות בשלום עם הכיסים" אך ללא דלקת

אם כן, איך מתבצע הטיפול הלא פולשני בדלקת החניכיים?

הטיפול הלא פולשני, מורכב מסידרת טיפולי שיננית, אשר מבצעת ניקוי יסודי של פני שטח השיניים, הסרת רעלים ואבנית מבלי להסיר חומר שן. הטיפול מבוצע רק בעזרת מכשיר אולטרה-סוני עדין, וללא שימוש במכשירים ידניים (קורטות וסקיילרים) הגורמים להסרת חומר שן. המכשיר האולטרה-סוני מגרד ומסלק גם את הרקמה הדלקתית שבתוך הכיס וגורם להטריה (DEBRIDMENT) של חלק הרקמה הרכה, הפונה כלפי השורש. עקב פעולות אלו נקבל ריפוי, העלמות הריח הרע, כיווץ, והתחברות של חניכיים לשיניים. במילים אחרות, סילוק כל הגורמים לדלקת החניכיים. הטיפול בדרך כלל, הוא ללא כאבים וללא צורך בהרדמה מקומית. להצלחת הטיפול חשוב מאוד שיתוף פעולה פעיל של המתרפא/ה. המתרפא/ה חייב להקפיד על ניקוי יום יומי של השיניים וכיסי החניכיים עם השיננוע, (קיסם עץ רוטט) על מנת למנוע הווצרות מושבות חיידקים חדשות בתוך הכיסים, שתגרומונה לדלקת בחניכיים. החלק החשוב ביותר בטיפול בחניכיים הוא מניעת הישנות הדלקת. המתרפא/ה חייב/ת להשאר בטיפול שיננית מונע, בתדירות התלויה במצב החניכיים, עומק הכיסים וביעילות הניקוי העצמי. שמירה ומניעת דלקת בעתיד, תעשה על ידי המתרפא, השיננית ובפיקוח מומחה לרפואת חניכיים. המתרפא לא יכול לרפא את מחלת החניכיים שלו בכוחות עצמו או בעזרת תרופות שירכוש. יש צורך בהתערבות מקצועית.

מחלת החניכיים היא מחלה מדבקת המעוברת על ידי הרוק בין בני זוג או בין הורים לילדים. כמו בכל מחלה, גם במחלות החניכיים, קיימים גורמים תורשתיים, סביבתיים או נרכשים המכתיבים את מהלך וקצב התפתחות המחלה.

רוב דלקות החניכיים הן כרוניות ואינן גורמות לכאבים, אך כל דלקת כרונית גורמת נזק לרקמות. מחלות החניכיים הן המחלות הנפוצות ביותר בעולם והן למעשה "אפידמיה שקטה". הגוף נכשל בעצירת התגובה הדלקתית הכרונית ולמעשה נלחם כנגד עצמו. **הסימנים המצביעים על קיום דלקת:** דימום במגע או באכילה, נפיחות, רכות, היפרדות החניכיים מהשיניים (היווצרות כיסי חניכיים), הפרשת מוגלה, ריח וטעם לא נעימים, אי-נוחות בפה, תזוזת שיניים, נסיגת חניכיים הרס חניכיים ובשלים מתקדמים יותר- ספיגת עצם הלסת והתערערות השיניים בדרך כלל ללא כאבים.

באדיבות ד"ר זאב רם, מומחה לרפואת חניכיים, רחובות.